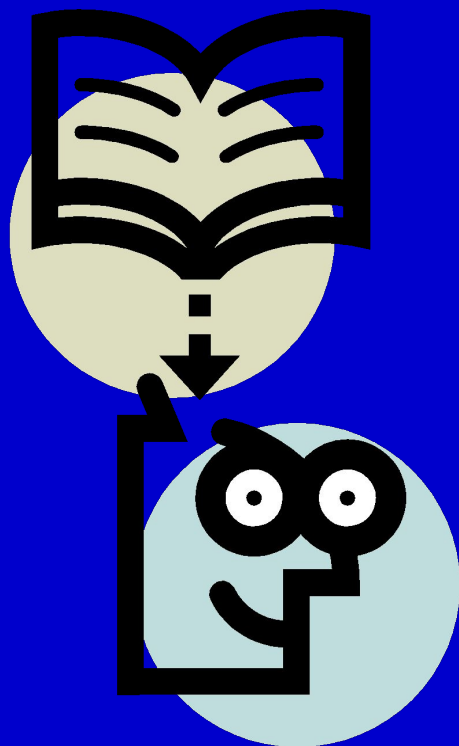

Ең үлкен ортақ бөлгіш. Өзара жай сандар.

5- сынып

Сабақтың мақсаты:

1. Ең үлкен ортақ бөлгіш туралы;

- өзара жай сандар туралы түсінік беру.
- берілген құрама сандарды жай көбейткіштерге жіктей отырып, олардың ең үлкен ортақ бөлгішін таба білуге дағдыландыру.

2. Оқушылардың логикалық ойлау қабілетін дамыту.

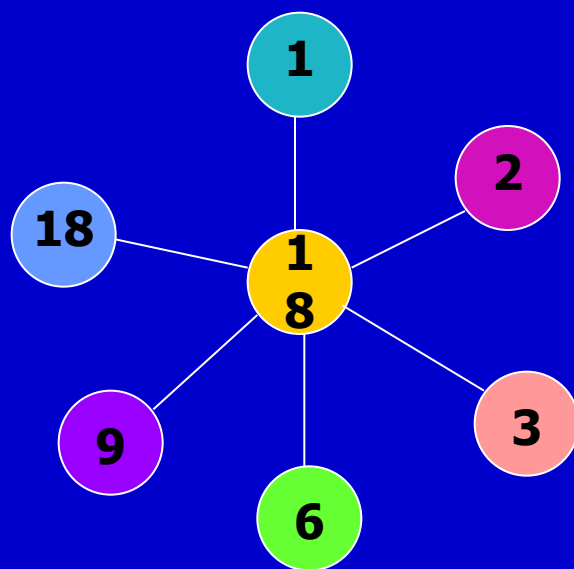
3. Оқушыларды инабаттылыққа, сыпайылыққа тәрбиелеу.

Сәлеметсіңдер ме балалар!

Бүгін сабақта “Ең үлкен ортақ бөлгіш” деген жаңа түсінікпен таңысасыңдар.

18 санының бөлгіштерін атаңдар.

Жай сандар дегеніміз қандай сандар?
Қалған сандар қалай аталады?

4 5 9 13 14 17 21 27

Незнайка 120 санының жай
көбейткіштерге жіктеді:

$$120=2*3*4*5$$

Бұл дұрыс па?

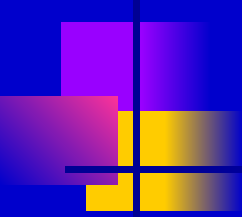
$$120=2*2*2*3*5$$

*120 санының
барлық бөлгіштерін
атаңдар*

1, 2, 3, 4, 6, 8, 10, 12, 15, 20, 24, 30, 40,
60, 120

18 және 24 сандарының
бөлгіштерін жазыңдар.

18: 1, 2, 3, 6, 9, 18

24: 1, 2, 3, 4, 6, 8, 12, 24

Сандардың ортақ бөлгіштерінің астын сызыңдар.
Берілген сандардың ең үлкен ортақ бөлгішін
көрсетіңдер.

$$EYOB(18;24) = 6$$

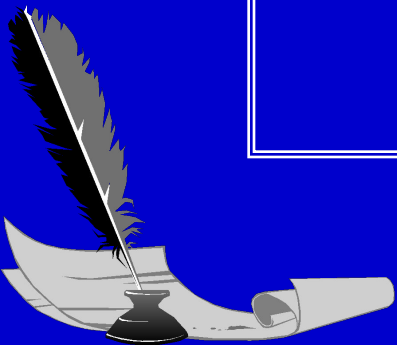

Назар аудар!

Анықтама.

Берілген натурал санның ең үлкен ортақ бөлгіші деп сол сандардың әр қайсысы бөлінетін ең үлкен натурал санды айтады.

ЕҮОБ (a, b)

Дұрыстығын тексер.

- 1) ЕҮОБ(15,20)~~=3~~; 2) ЕҮОБ (30,45)~~=5~~;
3) ЕҮОБ(4,10)=2; 4) ЕҮОБ(23,7)~~=0,7~~;
5) ЕҮОБ(12,6)=6.

ТЕКСЕРУ:

- 1) Осы сан натурал санға жату керек;*
- 2) Берілген натурал санның ең үлкен ортақ бөлгіші бола ма;*
- 3) Ең үлкен ортақ бөлгіші бөлгіштердің ішінен ең үлкені ме.*

18 және 112 сандарының ЕҮОБ

табу.

$$\begin{array}{r|l} 84 & 2 \\ \hline 42 & 2 \\ \hline 21 & 3 \\ 7 & 7 \\ \hline 1 & \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 112 & 2 \\ 56 & 2 \\ 28 & 2 \\ \hline 14 & 2 \\ \hline 7 & 7 \\ \hline 1 & \end{array}$$

• Жай көбейткіштерге жіктеу.

• Ортақ көбейткіштердің астын сызу.

• Ортақ көбейткіштердің көбейтіндісін табу.

$$\text{ЕҮОБ } (84; 112) = 28$$

25 пен 12 сандарының ЕҮОБ табу.

$$\begin{array}{r|l} 25 & 5 \\ 5 & 5 \\ 1 & \end{array}$$

$$\begin{array}{r|l} 12 & 2 \\ 6 & 2 \\ 3 & 3 \\ 1 & \end{array}$$

- *Жай көбейткіштерге жіктеу.*
- *Ортақ көбейткіштердің астын сызу.*
- *Ортақ көбейткіштердің көбейтіндісін табу.*

$$\text{ЕҮОБ } (25;12)=1$$

1-ге тең бір ғана ортақ бөлгіші бар натурал сан өзара жай сандар деп аталады.

№ 1.

Көбейткіші бойынша өзара жай сандарды атаңдар:

$$\text{a) } 15 = \underline{3} * \underline{5}; \quad \text{б) } 36 = \underline{2} * \underline{2} * \underline{3} * \underline{3};$$

$$60 = 2 * 2 * \underline{3} * \underline{5}. \quad 78 = \underline{2} * \underline{3} * 13.$$

$$\text{в) } 54 = \underline{2} * \underline{3} * \underline{3} * \underline{3};$$

$$90 = \underline{2} * \underline{3} * \underline{3} * \underline{5}.$$

№ 2. Табыңдар:

$$\text{a) } \text{ЕҮОБ } (15; 60) = 15$$

$$\text{б) } \text{ЕҮОБ } (36; 78) = 6$$

$$\text{в) } \text{ЕҮОБ } (54; 90) = 18$$

№3 тапсырманы
шығаруға көмектесіңдер.

Табыңдар:

$$\text{ЕҮОБ} (16, 24) = 8$$

$$\text{ЕҮОБ} (100, 40) = 20$$

$$\text{ЕҮОБ} (54, 90) = 18$$

№3 тексеріңдер:

а)
$$\begin{array}{r|l} 16 & \underline{\underline{2}} \\ 8 & \underline{\underline{2}} \\ 4 & \underline{\underline{2}} \\ 2 & \underline{\underline{2}} \\ 1 & \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 24 & \underline{\underline{2}} \\ 12 & \underline{\underline{2}} \\ 6 & \underline{\underline{2}} \\ 3 & \underline{\underline{3}} \\ 1 & \end{array}$$

ЕҮОБ (16, 24) = 8

б)
$$\begin{array}{r|l} 100 & \underline{\underline{2}} \\ 50 & \underline{\underline{2}} \\ 25 & \underline{\underline{5}} \\ 5 & \underline{\underline{5}} \\ 1 & \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 40 & \underline{\underline{2}} \\ 20 & \underline{\underline{2}} \\ 10 & \underline{\underline{2}} \\ 5 & \underline{\underline{5}} \\ 1 & \end{array}$$

ЕҮОБ (100, 40) = 20

в)
$$\begin{array}{r|l} 54 & \underline{\underline{2}} \\ 27 & \underline{\underline{3}} \\ 9 & \underline{\underline{3}} \\ 3 & \underline{\underline{3}} \\ 1 & \end{array} \quad \begin{array}{r|l} 90 & \underline{\underline{2}} \\ 45 & \underline{\underline{3}} \\ 15 & \underline{\underline{3}} \\ 5 & \underline{\underline{5}} \\ 1 & \end{array}$$

ЕҮОБ (54, 90) = 18

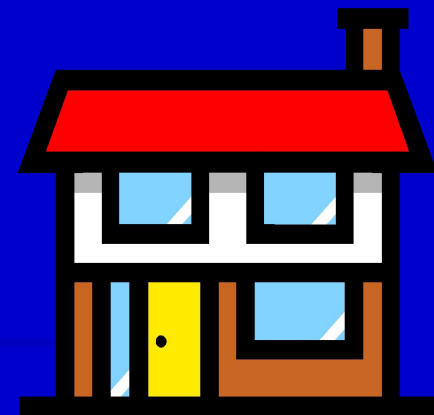
Қорытындылау:

1. Қандай жаңа ұғыммен таныстыңдар?
2. ЕҮОБ анықтамасын беріндер.
3. ЕҮОБ қандай тәсілмен табуға болады?
4. Анықтама бойынша ЕҮОБ- ті қалай табамыз?
5. Көбейткіштерге жіктеу бойынша ЕҮОБ- ті қалай табамыз?
6. $EYOB(a, b) = 14$. a және b табыңдар.

Үйге тапсырма.

77 – 78 беттегі анықтаманы жаттау.

№ 287, № 295, 80 бет

*Сау болыңдар.
Сәттілік тілеймін!!!*